ASPECTE TEORETICE ŞI PRACTICE PRIVIND LIBERA CIRCULAŢIE A CAPITALURILOR

Ana Daniela BOBARU[*]

Abstract: *Într-o perioadă relativ scurtă, dreptul Uniunii Europene s-a consolidat într-un sistem coerent şi structurat de norme juridice. În cadrul reglementărilor unionale întâlnim norme juridice de drept public şi de drept privat similar domeniilor dreptului naţional al statelor membre. Dreptul unional substanţial cuprinde norme juridice relative la politicile unionale, în cadrul cărora politicile economice ocupă un loc principal. De astfel, dreptul unional a fost conceput iniţial ca un sistem de drept cu caracter preponderent economic, Comunităţile Economice având un caracter specializat, cu profil economic, astfel că evoluţiile ulterioare, determinate de influenţele politice, social-economice, militare au determinat extinderea cadrului de colaborare la nivelul comunităţii, de la domeniul economic la domeniul politic, juridic, militar, etc. Chiar şi în contextul extinderii domeniilor de competenţă, piaţa comună, ca nucleu al coeziunii economice a reprezentat motorul ce a condus statele membre de la Comunităţile Europene la Uniunea Europeană. Astfel, evoluţia de la o piaţă comună la o piaţă internă a fost determinată de necesitatea delimitării unui spaţiu care să ofere şansa unei competiţii concurenţiale libere, bazate pe principiile economice clasice ale cererii şi ofertei, spaţiu de manifestare a libertăţilor promovate la nivel unional.*

Cuvinte cheie: *Uniune Europeană, politicile economice, capitaluri, libertăţile fundamentale, drept unional, Tratat, piaţă internă.*

1. Regimul juridic al liberei circulaţii a capitalurilor

I. *Primele măsuri* luate de Comunitate au avut un domeniu de aplicare limitat. O „primă directivă", din 11 mai 1960, modificată în 1962, a *liberalizat* fără niciun fel de condiţii investiţiile directe, împrumuturile pe termen scurt sau mediu pentru tranzacţiile comerciale şi achiziţionarea de valori mobiliare

THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS ON THE FREE MOVEMENT OF CAPITAL

Ana Daniela BOBARU[**]

Abstract: *In a relatively short period, European Union law was consolidated in a coherent and structured system of legal norms. In the framework union rules meet legal standards of public and private law areas similar to the national law of the Member States. Substantial legal union law contains norms relative to union policies, in which the economic policy is of central importance. The unional law was initially conceived as a legal system mainly with economic, Economic Communities was the economic profile, so that subsequent developments, determined by political influence, social-economic, military expansion led collaborative framework at the community level, from the economic area to the political, juridical, military, etc. areas. Therefore, the evolution from a common market to a domestic market was determined by the need to delimit a space which could offer the chance of free competitive competitions based on classical economic principles of supply and demand, event space from manifestation freedoms at the union level.*

Key words*: European Union, economic policies, capital, fundamental freedoms, unional law, Treaty, domestic market.*

1. The juridical regime of free movement of capital

I. *The first* Community *measures* were limited in scope. A 'First Directive' dating from 11 May 1960 and amended in 1962 unconditionally *liberalised* direct investment, short- or medium-term lending for commercial transactions, and purchases of securities traded on the stock exchange. Some Member States decided not to wait for Community decisions and introduced unilateral national measures, thereby abolishing virtually all restrictions on capital movements (example Germany in

[*] Asist. univ. dr., Facultatea de Ştiinţe Juridice, Universitatea „Constantin Brâncuşi" din Tg-Jiu

[**] Assistant Professor PhD, Faculty of Juridical Sciences, "Constantin Brâncuşi" University of Tg-Jiu

tranzacţionate la bursă. Anumite state membre au decis să nu mai aştepte deciziile comunitare şi au introdus măsuri naţionale unilaterale, eliminând practic toate restricţiile privind circulaţia capitalurilor (de exemplu Germania în 1961, Regatul Unit în 1979 şi ţările Benelux (între ele) în 1980). A urmat Directiva 72/156/CEE privind fluxurile internaţionale de capital.[1]

II. Circulaţia capitalurilor a fost *integral liberalizată* într-o primă etapă prin Directiva nr. 88/361/CEE a Consiliului din 24 iunie 1988, care elimina, începând cu 1 iulie 1990, toate restricţiile rămase privind circulaţia capitalurilor între rezidenţii statelor membre.

Prin urmare, liberalizarea a fost extinsă la tranzacţiile monetare sau cvasimonetare care puteau avea cel mai mare impact asupra politicilor monetare naţionale, precum împrumuturile, depozitele în monede străine şi operaţiunile cu valori mobiliare. Directiva prevedea o aşa-zisă *clauză de salvgardare* care permitea statelor membre să ia măsuri de protecţie atunci când mişcări de capital pe termen scurt de o amploare excepţională provocau perturbări grave în desfăşurarea politicii monetare. Aceste măsuri puteau fi însă aplicate numai într-un număr limitat de cazuri justificate corespunzător, iar perioada lor de aplicare nu putea depăşi şase luni (niciun stat membru nu a recurs la această posibilitate).[2]

De asemenea, directiva permitea anumitor ţări să menţină *restricţii temporare,* în special în cazul mişcărilor de capital pe termen scurt, dar numai pentru o anumită perioadă de timp: această dispoziţie s-a aplicat în cazul Irlandei, Portugaliei şi Spaniei până la 31 decembrie 1992, iar în cazul Greciei, până la 30 iunie 1994. Cu toate acestea, Protocolul 32 la Tratatul privind Uniunea Europeană permite, de exemplu, Danemarcei să menţină legislaţia în vigoare care restricţionează posibilitatea ca rezidenţii străini să cumpere reşedinţe secundare.[3]

III. Libera circulaţie a capitalurilor *a fost desăvîrşită prin dispoziţiile Tratatului de la Maastricht*, dobândind recunoaştere nu numai în relaţiile dintre statele membre, ci şi în

1961; United Kingdom in 1979; and the Benelux countries (between themselves) in 1980). Another Directive (72/156/EEC) on international capital flows followed.[27]

II. The capital movements were *fully liberalized* in a first step by *Council Directive 88/361 / EEC* of 24 June 1988, which eliminates from 1 July 1990 all remaining restrictions on capital movements between residents of Member States. As a result, liberalisation was extended to monetary or quasi-monetary transactions, which were likely to have the greatest impact on national monetary policies, such as loans, foreign currency deposits or security transactions. The directive did include a so-called *safeguard clause* enabling Member States to take protective measures when short-term capital movements of exceptional size seriously disrupted the conduct of monetary policy. Such measures could, however, only apply in a limited number of duly substantiated cases and could not last for more than six months (no Member State made use of this possibility).[28]

It also allowed for some countries to maintain *temporary restrictions*, mainly on short-term movements, but only for a specific period: this applied to Ireland, Portugal and Spain until 31 December 1992, and Greece until 30 June 1994. However, Protocol 32 to the Treaty on European Union (TEU), for instance, allows Denmark to maintain existing legislation which restricts the acquisition of second homes by non-residents.[29]

III. Free movement of capital *was perfect by the Treaty of Maastricht*, gaining recognition not only between Member States but also in relations with third countries. Thus, starting from 1 January 1994, are prohibited under Art. 56 of the Treaty on European Community, all restrictions on the movement of capital between Member States and between Member States and third countries.

IV. *At present*, norms about free

relaţiile cu statele terţe. Astfel, începând cu 1 ianuarie 1994, sunt interzise, potrivit art. 56 din Tratatul privind comunitatea europeană, toate restricţiile privind circulaţia capitalurilor între statele membre, precum şi între statele membre şi ţările terţe.

IV. *În prezent*, dispoziţii privind libera circulaţie a capitalurilor sunt reglementate de Tratatul de la Lisabona, în *Capitolul 4 – Capitalurile şi plăţile,* la art.63-66, completate de art. 75, 215, 346 şi 347.[4] Observăm din denumirea capitolului că legiuitorul a respectat jurisprudenţa Curţii de Justiţie a Uniunii Europene, care a clarificat distincţia între circulaţia capitalurilor şi circulaţia plăţilor.

Prin *circulaţia capitalurilor* se înţelege transferul unilateral de valori în formă de capital material (participare la o societate comercială străină) sau în formă de capital bănesc (mijloace de plată legale, titluri de valoare, credite) dintr-un stat membru într-un alt stat, care de obicei reprezintă o investiţie de capital.[5]

Investiţiile imobiliare, investiţiile efectuate în scopul constituirii sau extinderii activităţii unei societăţi (sau în alţi termeni investiţiile legate de libertatea de stabilire), operaţiunile privind achiziţionarea titlurilor de valoare, plasamente financiare pe termen lung (constituirea unor depozite bancare în străinătate), transferuri de capital în interes personal (donaţii, succesiuni, transferul economiilor dintr-un stat în altul) se înscriu în categoria circulaţiei de capitaluri şi nu constituie circulaţie de capital simplul transfer de bani pentru plata unor mărfuri sau a unor servicii.[6]

Circulaţia plăţilor este transferul peste hotare de mijloace de plată (bancnote, bilete la ordin, cecuri) care sunt necesare în legătură cu o anumită prestaţie efectuată (cumpărare de mărfuri sau servicii).[7]

În această categorie se regăsesc transferurile în legătură cu turismul, călătoriile în scopul de comerţ, educaţie ori tratament medical, achitarea contravalorii profitului, plata de dobânzi, transferurile de salarii pentru activitatea desfăşurată într-un stat membru[8] şi

movement of capital we find in the Treaty of Lisbon, in *Chapter 4 -The capital and the payments*, at Articles 63-66, complemented by Articles 75, 215, 346 and 347[30]. We see from the name of the chapter that the legislature respects the jurisprudence of the Court of Justice of European Union, where is clarify the distinction between capital movements and payments movements.

By *movement of capital* is understood unilateral transfer values in the form of material capital (participation in a foreign corporation) or in the form of money capital (legal tender, securities, credits) from one Member State to another State which usually represents an investment of capital.[31]

Real estate investments, investments made in establishing or expanding business by a company (or in other words investments related to freedom of establishment), transactions on purchase securities, financial investment in the long run (constitution of bank deposits abroad), capital transfers personal interest (donation, successions, transfer of savings from one state to another) fall into the category of capital movements and movement of capital is not a simple transfer of money for payment of goods or services.[32]

Circulation of payments is transfer abroad of means of payment (banknotes, promissory notes, checks) that are needed in relation to perform work (purchase of goods or services).[33]

This category includes the transfers related to tourism and travel for commerce, education or medical treatment, payment of the profits, interest payments, transfers of salaries for their work in a Member State[34] and do not fall into the category of capital movement, even if they have done through physical transfer of banknotes.

The difference between capital movements and current payments is not always easy.[35] So, payment of insurance of civil liability, has the value of current payments unlike payment of insurance

nu intră în categoria deplasării de capitalul, chiar dacă sunt efectuate prin intermediul transferului fizic de bancnote.

Dinstincţia dintre mişcările de capital şi plăţile curente nu este întotdeauna facilă.[9] Astfel, plata primelor de asigurare a răspunderii civile, are valoarea unei plăţi curente spre deosebire de plata primelor de asigurare de viaţă ce reprezintă circulaţia unui capital.[10]

Ceea ce este important de reţinut este faptul că beneficiarii libertăţilor menţionate sunt nu numai cetăţenii statelor membre ai Uniunii Europene, ci şi cetăţenii unor state terţe care au reşedinţa pe teritoriul unui stat membru.

Cu titlu ilustrativ, pot fi reţinute drept *obstacole la libera circulaţie a capitalurilor*, obligaţia de a înscrie o ipotecă în evidenţele de carte funciară, exclusiv în moneda naţională a unui stat membru sau refuzul de a acorda beneficiul unei exonerări fiscale pentru dividendele pe acţiuni plătite de către o societate ce are sediul pe teritoriul unui alt stat membru.[11]

În literatura juridică s-a subliniat că libertatea de stabilire, presupune în mod imperativ inclusiv dreptul investitorului comunitar de a avea părţi sociale într-o societate înfiinţată în alt stat membru sau de a crea o filială. Tot astfel, libertatea de prestare a serviciilor în sectoarele sensibile, ca cel bancar sau al asigurărilor, presupune liberalizarea mişcărilor pe termen scurt şi a transferurilor în executarea unor contracte de asigurare.[12]

Tratatul de la Lisabona, deşi mai este numit şi Tratatul de Reformă nu aduce, în ceea ce priveşte circulaţia capitalurilor, schimbări majore, preluând în esenţă majoritatea dispoziţiilor prevăzute în Tratatul Comunităţilor Europene.

Astfel că, art. 63 nu aduce noutăţi în ceea ce priveşte libera circulaţie a capitalurilor.

În schimb, art.64 aduce în plus faţă de actuala reglementare specificarea pentru Bulgaria, Estonia şi Ungaria, referitoare la restricţiile conform legislaţiilor naţionale. În urma Tratatului de la Lisabona, Parlamentul

premiums of lives, with representing a capital movements.[36]

What is important to remember is the fact that beneficiaries mentioned freedoms are not only citizens of EU Member States, but also citizens of third countries residing in the territory of a Member State.

By way of illustration, may be remembered as obstacles to free movement of capital, required to sign a mortgage in the records of Land Book Register, exclusively in the national currency of a Member State or refusal to grant the benefit of tax exemptions for stock dividends paid by a company which is domiciled in another Member State.[37]

In legal literature has pointed that freedom of establishment, are imperative requires the investor community including the right to have shares in a company established in another Member State or to create a subsidiary. Similarly, freedom to provide services in sensitive sectors, like banking or insurance, are liberalization of the involves short-term movements and transfers in the execution of insurance contracts.[38]

The Lisbon Treaty, although it is called the Reform Treaty does not major changesess, as regards the capital movements, entially taking over most of the articles in the Treaty of the European union.

Thus, Article 63 does not bring any news as regards the free movement of capital.

Instead, Article 64 brings in addition to the current regulation specify in to Bulgaria, Estonia and Hungary, relating to restrictions by the national laws. Following the Lisbon Treaty, the European Parliament and the Council adopted measures on the movement of capital and not just the Council, this time by the ordinary legislative procedure and not by qualified majority as it was originally established by the Treaty.

European şi Consiliul adoptă măsurile cu privire la circulaţia capitalurilor şi nu doar Consiliul, de această dată prin procedură legislativă ordinară şi nu prin majoritate calificată, aşa cum era iniţial stabilit prin Tratat.

Art. 65 preia conţinutul art. 58 din Tratatul Comunităţilor Europene, însă îi aduce o completare prin adăugarea unui alineat care prevede faptul că în absenţa unor măsuri de aplicare a dispoziţiilor prezentului articol, Comisia sau Consiliul, în cazul în care Comisia nu ia o decizie în maxim trei luni, pot adopta decizii în ceea ce priveşte măsurile fiscale restrictive aplicate unui stat membru al Uniunii Europene. Astfel, art. 65 alin. 1 permite tratamentul fiscal diferenţiat al investiţiilor străine şi al nerezidenţilor, dar astfel de măsuri nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară sau o restrângere disimulată, aşa cum prevede art. 65 alin. 3. Chiar şi în relaţiile cu ţările terţe, principiul liberei circulaţii a capitalurilor prevalează asupra reciprocităţii şi asupra menţinerii de către statele membre a unei pârghii de negociere în relaţia cu ţările terţe (a se vedea cauza C-101/05, Skatteverket/A).

Ultimul articol referitor la libera circulaţie a capitalurilor, art. 66, preia în întregime dispoziţiile art. 59 din Tratatul Comunităţilor Europene.

Important de precizat este faptul că dreptul la libera circulaţie a capitalurilor *nu e*ste afectat de *obligaţii de notificare*, şi anume, de raportarea tranzacţiilor transfrontaliere (de exemplu pentru plăţile efectuate electronic, mişcările de fonduri şi titluri de valoare care depăşesc anumite praguri) în vederea elaborării de statistici privind sectorul extern, folosite pentru întocmirea balanţei de plăţi pentru statele membre şi uniunea monetară europeană.[13]

Clauza de salvgardare aplicabilă în prezent[14] este prevăzută la art. 144 TFUE (coroborat cu art. 143 TFUE). Aceste dispoziţii permit adoptarea unor măsuri de protecţie a balanţei de plăţi în caz de dificultăţi care pot compromite funcţionarea pieţei interne sau în

Article 65 takes over Article 58 of the European Communities Treaty, but brings an addition by adding a paragraph which states that in the absence implementing measures to this Article, Commission or the Council, if the Commission fails to take a decision within three months, may take decisions as regards the restrictive fiscal measures apply to a Member State of the European Union. Article 65 paragraph 1 allows for different tax treatment of non-residents and foreign investment, but this shall not constitute a means of arbitrary discrimination or a disguised restriction, as required by Article 65 paragraph 3. Even in relation to third countries, the principle of free movement of capital prevails over reciprocity and maintaining Member States' negotiating leverage with third countries (Case C-101/05, Skatteverket/A).

Last article on free movement of capital, Article 66, takes over fully Article 59 of the Treaty of the European Communities.

The right of free movement of capital is *not* affected by *notification obligations*, for example the reporting of cross-border transactions (for example for electronic payments, cash and securities movements above certain thresholds) for the purpose of external sector statistics, which are used for compiling the balance of payments for Member States and the European Monetary Union.[39]

About *the safeguard clause,*[40] today is provide in Article 144 TFEU (together with Article 143 TFEU). It allows for taking protective balance of payments measures in case of difficulties which may compromise the functioning of the internal market or where an unexpected crisis. Since 1 January 1999, the beginning of the third phase of EMU, the safeguard clause to remedy crises in the balance of payments is only applicable to those Member States which have not (yet) introduced the euro. Romania, Poland, Bulgaria, Croația, Czech

cazul unei crize neprevăzute. Începând cu data de 1 ianuarie 1999, debutul celei de-a treia faze a Uniunii Eonomice Monetare, clauza de salvgardare care vizează remedierea crizelor înregistrate în balanţa de plăţi este aplicabilă numai *statelor membre care nu au adoptat (încă) moneda euro.* (România, Polonia, Bulgaria, Croaţia, Republica Cehă, Suedia, Ungaria, precum şi cele două state vizate de clauza de neparticipare, Danemarca şi Regatul Unit al Marii Britanii).[15]

În ceea ce priveşte *plăţile*, Directiva 2007/64/CE privind serviciile de plată constituie fundamentul juridic pentru crearea unei pieţe unice pentru plăţi la nivelul Uniunii Europene până în 2010. Directiva vizează stabilirea unui set cuprinzător de norme aplicabile tuturor serviciilor de plată în Uniunea Europeană, astfel încât plăţile transfrontaliere să devină la fel de simple, eficiente şi sigure ca plăţile „naţionale" efectuate în interiorul unui stat membru. Directiva îşi propune să promoveze eficienţa şi reducerea costurilor aferente plăţilor printr-o mai mare concurenţă, deschizând pieţele de plăţi unor noi participanţi. Directiva asigură cadrul juridic necesar pentru o iniţiativă a sectorului bancar european numită „zona unică de plăţi în euro (SEPA)".[16]

La sfârşitul lui 2010, instrumentele SEPA erau disponibile, însă nu şi folosite pe scară largă. În consecinţă, în decembrie 2010, Comisia a prezentat o propunere de regulament (COM(2010)0775) în care erau stabilite termene-limită la nivelul UE pentru migrarea vechilor sisteme naţionale de transfer de credit şi de debitare directă către instrumentele SEPA, eliminând astfel treptat sistemele naţionale de transfer de credit şi de debitare directă, la 12 luni şi, respectiv, la 24 de luni după intrarea în vigoare a regulamentului. Această propunere a fost adoptată în 2012 (Regulamentul (UE) nr. 260/2012 al Parlamentului European şi al Consiliului din 14 martie 2012 de stabilire a cerinţelor tehnice şi comerciale aplicabile operaţiunilor de transfer de credit şi de debitare directă în euro şi de modificare a Regulamentului (CE)

Republic, Sweden, Hungary, and the two countries targeted opt-outs, Denmark and the United Kingdom).[41]

About *payments,* The Directive on Payment Services (PSD) 2007/64/EC provides the legal foundation for the creation of an EU-wide single market for payments by 2010. It aims to establish a comprehensive set of rules applicable to all payment services in the EU to make cross-border payments as easy, efficient and secure as 'national' payments within a Member State and to foster efficiency and cost-reduction through more competition by opening up payment markets to new entrants. The PSD provides the necessary legal framework for an initiative of the European banking industry, called the 'Single Euro Payments Area' (SEPA).[42]

SEPA instruments were available, but not much in use by the end of 2010. Consequently, in December 2010, the European Commission proposed a regulation (COM(2010) 775) setting EU-wide end-dates for the migration of the old national credit transfers and direct debits to SEPA instruments; thus phasing out national credit transfers and direct debits, respectively 12 and 24 months after the entry into force of the regulation. This proposal was adopted in 2012 (Regulation (EU) No 260/2012 of the European Parliament and of the Council of 14 March 2012 establishing technical and business requirements for credit transfers and direct debits in euro and amending Regulation (EC) No 924/2009).[43]

2. Sanctions applicable to states that violate the principle of free movement of capital

Regarding the application of these provisions by the Member to member European Court of Justice decided by jurisprudence that the EU provisions on free movement of capital have direct effect unconditionally immediately apply in all Member States, without the need of a

nr. 924/2009).[17]

2. Sancţiunile aplicabile statelor care încalcă principiul liberei circulaţii a capitalurilor

Referitor la aplicarea acestor prevederi de către statele membre, Curtea de Justiţie a Uniunii Europene a decis prin jurisprudenţa sa că dispoziţiile unionale privind libera circulaţie a capitalurilor au efect direct necondiţionat, se aplică imediat în toate statele membre, fără a fi nevoie de o transpunere la nivel naţional.[18]

În cazurile în care statele membre restricţionează nejustificat libera circulaţie a capitalurilor, se aplică procedura de constatare a neîndeplinirii obligaţiilor *conform dispoziţiilor prevăzute la art. 258-260 din TFUE.[19]*

În rândul cazurilor importante de constatare a neîndeplinirii obligaţiilor s-au aflat, printre altele, şi următoarele: drepturile speciale ale autorităţilor publice în întreprinderile private/sectorul privat (exemplu: Comisia/Germania în cauza C-112/05 Volkswagen); în 2010, într-o acţiune împotriva Portugaliei (cauza C-171/08), Curtea a confirmat jurisprudenţa anterioară privind drepturile speciale şi a subliniat faptul că libera circulaţie a capitalurilor include atât investiţiile directe, cât şi cele de portofoliu. Printre procedurile importante se numără şi o cauză implicând o ţară terţă (exemplu: cauza C-452/04 Fidium Finanz).[20]

Subliniem faptul că, pe lângă măsurile care constituie discriminare deschisă (orice reglementare internă care este capabilă direct/indirect sau potenţial/faptic să împiedice circulaţia liberă de capital şi de plăţi), orice măsură care, temporar sau pe lungă durată, împiedică, limitează sau refuză în totalitate intrarea, ieşirea şi tranzitul de capital în funcţie de cantitate sau valoare) este interzisă.[21]

Odată cu aceste prevederi, au fost reglementate şi *restricţii permise*: din motive de apărare a interesului general (Curtea de Justiţie a Uniunii Europene apreciază de obicei

national transposition.[44]

In cases where Member States restrict the freedom of capital movement in an unjustified way, the usual *infringement procedure* according to Article 258-260 TFEU applies (ex. art. 226-228 TEC).[45]

Important infringement cases concerned, inter alia, special rights of public authorities in private companies/sectors (example Commission/ Germany in Case C-112/05 Volkswagen), in a case brought against Portugal (Case C-171/08) in 2010, the Court confirmed earlier jurisprudence on special rights and highlighted that the free movement of capital includes both 'direct' investments and 'portfolio' investments, and one important procedures include a case involving a third country (example Case C-452/04 Fidium Finanz).[46]

We emphasize that, in addition to measures constitute overt discrimination (any internal regulation that is capable of direct / indirect or potential / actual prevent free movement of capital and payments) any measure which, temporary or long term prevent, limit or fully refuse entry, exit and transit of capital by quantity or value) is prohibited.[47]

With these provisions, were regulated and permitted restriction: for defense reasons of general interest (Court of Justice of the European Union considers usually the case whether the restriction is justified or not) and for reasons of taxation.[48]

With regard to the second complaint, it should consider the following issues:

a) Member States have the right to apply the relevant provisions of their fiscal legislation which distinguish between taxpayers based on their residence or place where their capital is invested in those areas not covered by union regulations;

b) Member States have the right to take all requisite measures to:

- To prevent violations of laws, regulations and administrative rules, especially tax or the supervision of financial

de la caz la caz dacă restricţia este sau nu justificată) şi din motive de impozitare.[22]

Cu privire la cel de-al doilea motiv, trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

a) Statele membre au dreptul de a aplica dispoziţiile pertinente ale legislaţiei lor fiscale care stabilesc o distincţie între contribuabili în funcţie de reşedinţa lor sau locurile unde le sunt investite capitalurile în acele domenii care nu intră sub incidenţa reglementărilor unionale;

b) Statele membre au dreptul de a lua toate măsurile indispensabile pentru:

- a împiedica încălcarea legilor, a normelor de reglementare şi administrative, în special în materie fiscală sau în materie de supraveghere a instituţiilor financiare;
- a stabili procedure de declarare a circulaţiei capitalurilor în scopuri de informare administrativă sau statistic;
- a lua măsuri justificate de motive de ordine sau de securitate publică.

Toate aceste măsuri au ca scop descoperirea, înfrângerea şi pedepsirea cazurilor de evaziune fiscală, de spălare a banilor, de trafic de droguri şi terorism.[23]

3. Relaţia dintre libera circulaţie a capitalurilor, fiscalitate şi prevenirea spălării banilor

Cea mai importantă problemă în acest moment la nivelul Uniunii Europene este lupta împotriva evaziunii şi fraudei fiscale, iar politicile sectoriale, în cazul de faţă politicile fiscale unionale constituie o preocupare a Comisiei Europene.

În acest sens, dispoziţiile prevăzute la Cap.4 din Tratatul de la Lisabona sunt completate de dispoziţiile art.75, 215, 346 şi 347 TUE.

Art. 75 (ex. art. 60 TCE) prevede posibilitatea unor sancţiuni financiare împotriva persoanelor, grupuri sau entităţi fără caracter statal pentru prevenirea şi combaterea terorismului. În conformitate cu art. 215 (ex. art. 301 TCE), sancţiunile financiare pot fi luate împotriva unor ţări terţe, sau indivizi, institutions;

- Establish procedures for the declaration of capital movements for purposes of administrative or statistical information;
- Taking measures justified on grounds of public policy or public security.

All these measures aim discovery, defeat and punish cases of tax evasion, money laundering, drug trafficking and terrorism.[49]

3. The relationship between the free movement of capital, taxation and prevention of money laundering

The most important problem at the moment at European Union level is the fight against tax evasion and fiscal fraud, and sectorial policies, fiscal policies in this case is a priority for the Commission.

All these provisions in Chapter 4 are supplemented by other regulations from Lisbon Treaty: Art.75, 215, 346 and 347.

Article 75 (ex. art. 60 TEC), providing for the possibility of financial sanctions against individuals, groups or non-state entities to prevent and combat terrorism. Pursuant to Article 215 (ex. Art. 301 TEC), financial sanctions may be taken against third countries, or individuals, groups or non-state entities, based on decisions adopted within the framework of the common foreign and security policy. Article 346 (ex. art. 296 TEC) provides for measures to protect the essential interests of its security which concern the production or trade in arms, munitions and war material, provided that those measures do not alter the conditions of competition in the internal market regarding products which are not intended for specifically military purposes. Also Article 347 (ex. art. 297 TEC) provides that Member States shall consult with a view to adopting joint measures necessary to ensure that the internal market being affected by measures which a Member State take in case of problem serious internal prejudice public order, in

grupuri sau entităţi fără caracter statal, pe baza deciziilor adoptate în cadrul politicii externe şi de securitate comună. Art. 346 (ex. art. 296 TCE) prevede măsuri pentru protejarea intereselor esenţiale ale siguranţei sale şi care privesc producţia sau comerţul cu armament, muniţie şi material de război, cu condiţia ca aceste măsuri să nu modifice condiţiile de concurenţă pe piaţa internă în ceea ce priveşte produsele care nu sunt destinate unor scopuri specific militare. De asemenea, art. 347 (ex. art. 297 TCE) prevede că statele membre se consultă în vederea adoptării unor măsuri comune necesare pentru a se asigura că piaţa internă să fie afectată de măsuri pe care un stat membru iau în caz de problemă gravă atingere internă a ordinii publice, în caz de război sau de conflict internaţionale grave.

În concordanţă cu politicile Uniunii Europene, în plan legislativ, România a realizat modificări la Codurile penal şi de procedură penală[24], unde sunt incriminate infracţiunile fiscale precum şi modalităţile de sancţionare, în concordanţă cu cele reglementate la nivel unional.

Vom prezenta în continuare aspecte practice privind relaţia dintre *libera circulaţie a capitalurilor, fiscalitate şi prevenirea spălării banilor.*

Astfel, procurorii din cadrul Direcţiei Naţionale Anticorupţie au înaintat instanţei supreme de judecată din România dosarul în care sunt incriminate fapte de folosire a influenţei ori autorităţii în scopul obţinerii de bani, spălare a banilor, schimbare a destinaţiei fondurilor europene, deturnare de fonduri, fals în înscrisuri sub semnătură privată.[25]

În dosarul mediatizat prin comunicatele nr. 210/VIII/3 din 1 martie 2016, 192/VIII/3 din 25 februarie 2016, 174/VIII/3 din 22 februarie 2016, 114/VIII/3 şi 118/VIII/3 din 10 februarie 2016, privind infracţiuni de corupţie, de spălare a banilor şi de fraudare a fondurilor europene destinate finanţării unor programe destinate persoanelor defavorizate, procurorii din cadrul Direcţiei Naţionale Anticorupţie – Secţia de combatere a infracţiunilor asimilate case of war or conflict serious international.

In line with European Union policies, Romania, in legislative plan has made amendments to the Criminal and Criminal Procedure Codes[50], where tax offenses are incriminated and the penalty arrangements, in accordance with those regulated in the EU level.

We will present practical issues about the relationship between the free movement of capital, taxation and money laundering.

So, the prosecutors within the National Anticorruption Directorate have forwarded to supreme court judge in Romania the folder where are incriminated acts of using influence or authority in order to obtain money, money laundering, change the use of EU funds, embezzlement of funds, forgery of private documents.[51]

In the file of publicized through press releases. 210 / VIII / 3 of 1 March 2016 192 / VIII / 3 of 25 February 2016 174 / VIII / 3 of 22 February 2016 114 / VIII / 3 and 118 / VIII / 3 of 10 February 2016, regarding criminal offenses of corruption, money laundering and fraud of EU funds to finance programs for underprivileged people, the prosecutors of the National Anticorruption Directorate - Section combating crimes assimilated to corruption offenses[52] was expanding criminal action and ordered the initiation of criminal proceedings against the defendants, in connection with other criminal offenses as follows:

V. M. Ș., Member of the Romanian Parliament, under the accusation of using influence or authority in order to obtain for himself or for somebody else money, goods or other undue advantages, P. N., Member of the Romanian Parliament, committing the offenses change without observing the legal provisions, the destination of the revenue from the general budget of the European Union or budgets managed by it or on its behalf, embezzlement, forgery of documents private, money laundering, C. I. P., manager of the project "Access to the

infracţiunilor de corupţie[26] au dispus extinderea acţiunii penale şi punerea în mişcare a acţiunii penale împotriva inculpaţilor, în legătură cu alte fapte penale, după cum urmează: V. M. Ş., deputat în Parlamentul României, sub aspectul săvârşirii infracţiunii de folosire a influenţei ori autorităţii în scopul obţinerii pentru sine ori pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite, P. N., deputat în Parlamentul României, sub aspectul săvârşirii infracţiunilor de schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinaţiei fondurilor obţinute din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, deturnarea de fonduri, fals în înscrisuri private, spălare a banilor, P. I. C., manager al proiectului „Acces pe piaţa muncii – O şansă pentru tine", sub aspectul săvârşirii infracţiunilor de schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinaţiei fondurilor obţinute din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, deturnarea de fonduri, spălare a banilor, R. F., manager general al Asociaţiei Partida Romilor „Pro Europa" sub aspectul săvârşirii infracţiunilor de: schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinaţiei fondurilor obţinute din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, fals în înscrisuri private, deturnarea de fonduri, spălare a banilor, M. (fostă R.) I. V., director economic al Asociaţiei Partida Romilor „Pro Europa" sub aspectul săvârşirii infracţiunii de deturnare de fonduri. De asemenea, în vederea confiscării extinse şi pentru a servi la garantarea reparării pagubei produse prin săvârşirea infracţiunilor, procurorii anticorupţie au dispus instituirea măsurii asigurătorii a sechestrului pe bunurile imobile aflate în proprietatea societăţii SC Niky Scorpion Alcom SRL, până la concurenţa sumei de 30.470.708,72 lei.

Din ordonanţele întocmite de procurori a rezultat că există date şi probe potrivit cărora: În contextul campaniei electorale pentru labor market - a chance for you," committing the crimes change without observing the legal provisions, the destination of the revenue from the general budget of the European Union or budgets managed by it or on its behalf, embezzlement, money laundering, R.F., general manager of the Association of Roma Party "Pro Europe" committing the offenses: change without observing the legal provisions, the destination of the revenue from the general budget of the European Union or budgets managed by it or on its behalf, false documents private , embezzlement, money laundering, M. (formerly R.) I. V., economic director of the Association of Roma Party "Pro Europe" under the accusation of embezzlement. Also, in order to seize extended to serve guaranteeing repair the damage caused by crimes, anticorruption prosecutors ordered the seizure of the protective measure immovable property owned by SC Niky Scorpion Alcom SRL, up to the amount of 30.470.708,72 lei.

Of orders issued by prosecutors revealed that dates and evidence that: Into the campaign for parliamentary elections in 2012, the defendant V.M.Ș, using the status of honorary president of the Association of Roma Party Pro Europe, sought and obtained cash from its representatives, the amount of 100,000 lei. This money was used by the defendant in the campaign of 2012, the candidate of a political party for the obtaining of a deputy. In October 2014 Roma Party Pro Europe Association representatives, using a total of 17 loan agreements concluded fictitiously in October 2012 and May 2013, withdrew from its accounts the amount of 846.000 lei, under the pretext of debts nonexistent refund. Those contracts were signed from the Association of Roma Party "Pro Europe" by the defendants P. N., R. F. and I. P., the latter as manager of the project "Access to the labor market, a chance for you."

alegerile parlamentare din anul 2012, inculpatul V. M. Ş., folosindu-se de calitatea de preşedinte de onoare al Asociaţiei Partida Romilor Pro Europa, a solicitat şi a obţinut, în numerar, de la reprezentanţii acesteia, suma de 100.000 lei. Această sumă de bani a fost folosită de inculpat în campania electorală din anul 2012, în care a candidat din partea unui partid politic pentru obţinerea calităţii de deputat. În perioada octombrie 2014, reprezentanţii Asociaţiei Partida Romilor Pro Europa, folosindu-se de un număr de 17 contracte de împrumut încheiate în mod fictiv în lunile octombrie 2012 şi mai 2013, au retras din conturile acesteia suma de 846.000 lei, sub pretextul restituirii unor datorii inexistente. Contractele respective au fost semnate din partea Asociaţiei Partida Romilor „Pro Europa" de inculpaţii P. N., R. F. şi P. I., acesta din urmă în calitate de manager al proiectului „Acces pe piaţa muncii, o şansă pentru tine".

În lunile ianuarie şi februarie 2016, în contextul existenţei prezentului dosar, inculpata R. şi M. (fostă R.) I. V. au încheiat două contracte de asistenţă juridică în valoare totală de 96.000 euro în numele Asociaţiei Partida Romilor Pro Europa, fără a avea acordul Consiliului Director. De menţionat este faptul că asistenţa juridică şi reprezentarea în faţa organelor judiciare nu a fost asigurată pentru persoana juridică Asociaţia Partida Romilor Pro Europa, ci în mod individual pentru persoanele cercetate în cadrul prezentului dosar, respectiv inculpaţii: R. F., R. I. V., P. I., P. B. În aceeaşi perioadă, în baza celor două contracte, din conturile Asociaţiei Partida Romilor au fost efectuate două plăţi în cuantum de 297.144,6 lei.

Inculpaţilor li s-au adus la cunoştinţă calitatea procesuală şi acuzaţiile, în conformitate cu prevederile art. 309 Cod de procedură penală.

De subliniat că, punerea în mişcare a acţiunii penale este o etapă a procesului penal reglementată de Codul de procedură penală, având ca scop crearea cadrului procesual de administrare a probatoriului, activitate care nu poate, în nicio situaţie, să înfrângă principiul

In January and February 2016, in the context of this case, defendant R. and M. (formerly R.) I. V. concluded two contracts for legal assistance totaling 96.000 euro in the name of the Roma Party Pro Europe Association, without the consent of the Board of Directors. It is worth mentioning that legal assistance and representation before the judicial bodies was not insured for the legal person Roma Party Pro Europe Association, but individually for individuals under investigation in this case, that the defendants R. F., R. I. V., P. I., P. B. In the same period, under the two contracts, accounts Association Roma Party were made two payments amounting to 297.144,6 lei.

The defendants were made aware of locus and accusations, in accordance with Art. 309 Code of Criminal Procedure. It stressed that commissioning the criminal action is a stage of the criminal proceedings regulated by the Code of Criminal Procedure, aimed at creating the procedural of administering of the evidences, activity which can not, under any circumstances, infringe the principle of the presumption of innocence.

The case presented is one of the case of breaches of union law, the internal regulations regarding the relation between free movement of capital and taxation, brought to public attention because of the quality defendants (Romanian state officials, leaders of Roma ethnicity), and the damage estimate from the European funds.

4. Conclusions:

1. *The free movement of capital* is one of the four freedoms enshrined in the Treaty and the largest of them, because of its unique third-country dimension, is the free annex of movement of persons, goods and services, interrelated with them.

2. In a first phase, the treaties did not provide full liberalization of capital movements, but as economic and political situation in Europe and the world has

prezumţiei de nevinovăţie.

Cazul prezentat reprezintă unul dintre cazurile de nerespectare a dreptului unional, al reglementărilor interne în ceea ce priveşte raportul dintre libera circulaţie a capitalurilor şi fiscalitate, adus în atenţia publică datorită calităţii inculpaţilor (demnitari ai statului român, lideri ai etniei romilor), dar şi prejudiciului estimat din fondurile europene.

4. Concluzii:

1. *Libera circulaţie a capitalurilor reprezintă una din cele 4 libertăţi fundamentale consacrate în Tratat* şi cea mai largă dintre acestea, având în vedere dimensiunea sa unică ce include ţările terţe, este o libertate anexă liberei circulaţii a persoanelor, mărfurilor şi serviciilor, aflată în strânsă interdependenţă cu acestea.

2. Într-o primă fază, tratatele nu prevedeau liberalizarea totală a circulaţiei capitalurilor, dar întrucât situaţia economică şi politică din Europa şi din lume a evoluat, Consiliul European a confirmat *realizarea progresivă a uniunii economice şi monetare* (UEM) *în 1988*.

3. Instituirea *libertăţii depline a tranzacţiilor de capital,* introdusă iniţial printr-o directivă a Consiliului a fost consacrată ulterior în Tratatul de la Maastricht, unde toate restricţiile privind circulaţia capitalurilor între statele membre şi între statele membre şi ţările terţe au fost eliminate.

4. *Tratatul de la Lisabona*, confirmă faptul că liberalizarea trebuie să contribuie la realizarea pieţei unice prin completarea celorlalte libertăţi privind circulaţia persoanelor, a mărfurilor şi a serviciilor şi de asemenea, trebuie să încurajeze progresul economic, permiţând investirea eficientă a capitalului şi promovând *utilizarea monedei euro ca monedă internaţională*, contribuind astfel la rolul UE ca actor mondial.

5. Libera circulaţie a capitalurilor prezintă pe lângă o serie de beneficii şi numeroase probleme care sunt în atenţia Comisiei, instituţie care recomandă statelor evolved, the European Council confirmed *the progressive realization of economic and monetary union (EMU) in 1988.*

3. Establishment *of full freedom of capital transactions*, initially introduced by a Council directive was subsequently enshrined in the Maastricht Treaty, where all restrictions on the movement of capital between Member States and between Member States and third countries have been removed.

4. *The Treaty of Lisbon* confirms that liberalization should contribute to creating the single market by supplementing other freedoms on the movement of people, goods and services, and should also encourage economic progress, allowing efficient capital investment and promoting use of the euro as an international currency, thus contributing to the EU's role as a global player.

5. Free movement of capital presents a number of benefits, in addition to numerous issues, that are in attention of the Commission, institution that recommends the Member States *to adopt aggressive national legislation to combat the crimes in tax matters.*

BIBLIOGRAPHY:

1. Bobaru A. D., *Curtea de Justiţie a Uniunii Europene-garant al aplicării uniforme a dreptului Uniunii Europene*, published at Universitară, Bucharest, 2014.
2. Diaconu N., Crăciunescu D. A., *Dreptul Uniunii Europene privind politicile economice*, published at Universul Juridic, Bucharest, 2010.
3. Dragomir E., Niţă D., *Tratatul de la Lisabona*, published at Nomina Lex, Bucharest, 2009.
4. Gyula F., *Drept instituţional al Uniunii Europene*, published at Hamangiu, Bucharest, 2012.
5. Law no. 286/2009 on the new Criminal Code, published in the Official Gazette, Part I no. 510 of 24 July 2009.

membre adoptarea unei *legislaţii naţionale agresive pentru combaterea fenomenului infracţional în materie fiscală.*

BIBLIOGRAFIE:

1. Bobaru A. D., *Curtea de Justiţie a Uniunii Europene-garant al aplicării uniforme a dreptului Uniunii Europene*, Editura Universitară, Bucureşti, 2014.
2. Diaconu N., Crăciunescu D. A., *Dreptul Uniunii Europene privind politicile economice*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2010.
3. Dragomir E., Niţă D., *Tratatul de la Lisabona*, Editura Nomina Lex, Bucureşti, 2009.
4. Gyula F., *Drept instituţional al Uniunii Europene*, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2012.
5. Legea nr. 286/2009 privind Noul Cod Penal, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 510 din 24 iulie 2009.
6. Legea nr. 135/2010 privind Noul Cod de Procedură Penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010.
7. http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html.
8. https://dreptmd.wordpress.com/cursuri-universitare/dreptul-comunitar-al-afacerilor/libera-circulatie-a-capitalului.
9.http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html
10.http://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=7148

6. Law no. 135/2010 on the new Code of Criminal Procedure, published in the Official Gazette no. 486 of 15 July 2010.
7. http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html.
8. https://dreptmd.wordpress.com/cursuri-universitare/dreptul-comunitar-al-afacerilor/libera-circulatie-a-capitalului.
9. http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html.
10. http://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=7148

[1] http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html, vizitat la data de 18.07.2016.
[2] *Idem.*
[3] *Idem.*
[4] E. Dragomir, D. Niţă, *Tratatul de la Lisabona*, Editura Nomina Lex, Bucureşti, 2009, p.138-140, p.142, p.215 şi p.266.
[5] F. Gyula, *Drept instituţional al Uniunii Europene*, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2012, p.467.
[6] *Idem.*
[7] *Idem.*
[8] N. Diaconu, D. A. Crăciunescu, *Dreptul Uniunii Europene privind politicile economice*, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2010, p.58.
[9] *Idem.*
[10] N. Diaconu, D. A. Crăciunescu, *op.cit*, p.59.

[11] https://dreptmd.wordpress.com/cursuri-universitare/dreptul-comunitar-al-afacerilor/libera-circulatie-a-capitalului, vizitat la 18.07.2016.
[12] *Idem.*
[13] http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html, vizitat la 18.07.2016.
[14] E. Dragomir, D. Niţă, *op.cit*., p.179-180.
[15] http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html, vizitat la 18.07.2016.
[16] *Idem.*
[17] *Idem.*
[18] *www.csm1909.ro/csm/linkuri/26_10_2010__35574_ro.doc*, v*izitat la 18.07.2016.*
[19] A. D. Bobaru, *Curtea de Justiţie a Uniunii Europene-garant al aplicării uniforme a dreptului Uniunii Europene*, Editura Universitară, Bucureşti, 2014, p.184-215.
[20] http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html, vizitat la 18.07.2016.
[21] F. Gyula, *op.cit.,* p.467.
[22] *Idem.*
[23] *Idem.*
[24] Legea nr. 286/2009 privind Noul Cod Penal, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 510 din 24 iulie 2009 şi
Legea nr. 135/2010 privind Noul Cod de Procedură Penală**,** publicată în Monitorul Oficial nr. 486 din 15 iulie 2010.
[25] http://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=7148, vizitat la 15.05.2016.
[26] *Idem.*
[27] http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html, look into 18.07.2016.
[28] *Idem*.
[29] *Idem.*
[30] E. Dragomir, D. Niţă, *Tratatul de la Lisabona*, published at Nomina Lex, Bucharest, 2009, p.138-140, p.142, p.215 şi p.266.
[31] F. Gyula, *Drept instituţional al Uniunii Europene*, published at Hamangiu, Bucharest, 2012, p.467.
[32] *Idem.*
[33] *Idem.*
[34] N. Diaconu, D. A. Crăciunescu, *Dreptul Uniunii Europene privind politicile economice*, published at Universul Juridic, Bucharest, 2010, p.58.
[35] *Idem.*
[36] N. Diaconu, D. A. Crăciunescu, *work cited*, p.59.
[37] https://dreptmd.wordpress.com/cursuri-universitare/dreptul-comunitar-al-afacerilor/libera-circulatie-a-capitalului, look into 18.07.2016.
[38] *Idem.*
[39] http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html, look into 18.07.2016.
[40] E. Dragomir, D. Niţă, *work cited*, p.179-180.
[41] http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html, look into 18.07.2016.
[42] *Idem.*
[43] *Idem.*
[44] *www.csm1909.ro/csm/linkuri/26_10_2010__35574_ro.doc, look into 18.07.2016.*
[45] A. D. Bobaru, *Curtea de Justiţie a Uniunii Europene-garant al aplicării uniforme a dreptului Uniunii Europene*, published at Universitară, Bucharest, 2014, p.184-215.
[46] http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuId=FTU_3.1.6.html, look into 18.07.2016.
[47] F. Gyula, *work cited.,* p.467.
[48] *Idem.*
[49] *Idem.*
[50] Law no. 286/2009 on the new Criminal Code, published in the Official Gazette, Part I no. 510 of 24 July 2009 and Law no. 135/2010 on the new Code of Criminal Procedure, published in the Official Gazette no. 486 of 15 July 2010.
[51] http://www.pna.ro/comunicat.xhtml?id=7148, look into 15.05.2016.
[52] *Idem.*